

**Izvozno-kreditna agencija
Bosne i Hercegovine - IGA**

Finansijski izvještaji za godinu koja je završila
31. decembra 2008. pripremljeni u skladu sa
Međunarodnim standardima finansijskog
izvještavanja i Izvještaj nezavisnog revizora

Sadržaj

	<i>Strana</i>
Odgovornost za finansijske izvještaje	1
Izvještaj nezavisnog revizora	2
Izvještaj o prihodima i rashodima	3
Bilans stanja	4
Izvještaj o promjenama na kapitalu	5
Izvještaj o novčanim tokovima	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7 - 35

Odgovornost za finansijske izvještaje

Uprava je dužna da sastavlja i podnosi računovodstvene izvještaje za svaki finansijski period u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koji su objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), a pružaju istinit i fer pregled stanja rezultate Izvozno-kreditne agencija Bosne i Hercegovine - IGA ("Agencija") za navedeni period.

Nakon provedbe odgovarajućeg istraživanja, Uprava opravdano očekuje da će Agencija u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi finansijskih izvještaja obuhvataju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u finansijskim izvještajima; i
- sastavljanje finansijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Agencija nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom tačnošću prikazuju finansijski položaj Agencije. Također, Uprava je dužna pobrinuti se da finansijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine. Pored toga, Uprava je odgovorna za čuvanje imovine Agencije, te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prevare i drugih nepravilnosti.

Za i u ime Agencije:

Lamija Kozarić-Rahman, Direktor

Izvozno-kreditna agencija Bosne i Hercegovine - IGA

Paromlinska 56

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

18. mart 2009. godine

Izveštaj nezavisnog revizora

Vlasnicima Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine - IGA

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Izvozno-kreditne agencije Bosne i Hercegovine - IGA (u daljnjem tekstu "Agencija" ili "IGA"), prikazanih na stranicama od 3 do 35, a koji se sastoje od bilansa stanja na dan 31. decembra 2008. godine, izvještaja o prihodima i rashodima, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za period koji je tada završio, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost Uprave za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za pripremanje i fer prezentiranje priloženih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Odgovornosti Uprave obuhvataju: dizajniranje, uspostavljanje i održavanja internih kontrola vezanih za pripremanje i fer prezentiranje finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili grešaka; odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; te davanje razboritih računovodstvenih procjena u datim uvjetima.

Odgovornost Revizora

Naša je odgovornost izraziti nezavisno mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi zahtijevaju da se ponašamo u skladu sa etičkim principima te reviziju planiramo i obavimo na način da dobijemo razumno uvjerenje da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u finansijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbi revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, bilo kao posljedica prevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje finansijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene datim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola u Agenciji. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti primijenjenih računovodstvenih politika te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza finansijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim stavkama, finansijski položaj Agencije na dan 31. decembra 2008. godine, te rezultate njenog poslovanja i promjene u novčanom toku za godinu koja je završila na dan 31. decembra 2008. u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Deloitte d.o.o.

Sarajevo, 18. marta 2009. godine

Izveštaj o prihodima i rashodima
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

	Napomena	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Kamata i slični prihodi	7	3.366	1.704
Kamata i slični rashodi	8	(143)	(85)
Neto prihodi od kamata		3.223	1.619
Prihodi od osiguranja	9	514	293
Trošak prilagođavanja po gubitku (IBNR)		(4)	(5)
Neto prihodi od poslova osiguranja		510	288
Ostali operativni prihodi	10	512	265
Pozitivne kursne razlike, neto	11	145	-
Ukupno operativni prihodi		4.390	2.172
Negativne kursne razlike, neto	11	-	(324)
Troškovi zaposlenih	12	(921)	(515)
Amortizacija	21	(38)	(23)
Ostali administrativni troškovi	13	(534)	(348)
Operativni troškovi		(1.493)	(1.210)
Višak prihoda nad rashodima prije umanjenja vrijednosti		2.897	962
Umanjenja vrijednosti	14	(1.270)	(400)
Prihodi od naplaćenih potraživanja	15	174	277
		(1.096)	(123)
Neto višak prihoda nad rashodima za godinu		1.801	839

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Bilans stanja
na dan 31. decembra 2008. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

	Napomena	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
IMOVINA			
Novac i novčani ekvivalenti	16	6.019	3.388
Plasmani u bankama	17	8.977	14.665
Dati krediti i avansi klijentima	18	44.923	39.865
Imovina po osnovu osiguranja	23	9	251
Potraživanja za premije osiguranja	19	117	200
Ostala imovina, neto	20	410	306
Materijalna i nematerijalna imovina	21	154	58
UKUPNA IMOVINA		60.609	58.733
KAPITAL I OBAVEZE			
Obaveze			
Obaveze prema Bosni i Hercegovini	22	5.089	5.089
Obaveze po poslovima osiguranja	23	14	383
Obaveze po osnovu premije reosiguranja	24	71	85
Ostale obaveze	25	973	535
Rezervisanja	26	74	54
		6.221	6.146
Kapital i rezerve			
Državni kapital	27	51.351	51.351
Rezerve		3.038	1.236
		54.389	52.587
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		60.609	58.733

Napomene u nastavku su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Potpisali za i u ime Agencije dana 18. marta 2009. godine:

_____ Lamija Kozarić-Rahman Direktor	_____ Mirko Dejanović Zamjenik direktora	_____ Ljiljana Bevanda Zamjenik direktora
--	--	---

Izveštaj o promjenama na kapitalu
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

	<u>Državni kapital</u>	<u>Rezerve</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje na dan 5. juna 2007. godine	-	-	-
Uneseno u Agenciju pri osnivanju	51.351	397	51.748
Neto višak prihoda nad rashodima za period	-	839	839
Stanje na dan 31. decembra 2007. godine	51.351	1.236	52.587
Neto višak prihoda nad rashodima za godinu	-	1.801	1.801
Stanje na dan 31. decembra 2008. godine	51.351	3.037	54.388

Napomene u nastavku su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanim tokovima
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Poslovne aktivnosti		
Neto višak prihoda nad rashodima za godinu	1.801	839
<i>Usklađenja za:</i>		
Amortizacija	38	23
Umanjenja vrijednosti, prilogađavanje po gubitku i rezervisanja	1.286	459
Usklađenja za novčane tokove iz finansijskih i ulagačkih aktivnosti	<u>(2.685)</u>	<u>(1.619)</u>
<i>Novčani tokovi prije promjena u obrtnom kapitalu</i>	1.805	(298)
Neto smanjenje plasmana u bankama	5.688	6.363
Neto povećanje datih kredita i avansa klijentima, prije umanjena vrijednosti	(6.325)	(13.316)
Neto povećanje potraživanja po osnovu premija osiguranja	(40)	(88)
Neto (povećanje) / smanjenje ostale imovine, prije umanjena vrijednosti	(107)	25
Neto (smanjenje) / povećanje obaveza po osnovu premija reosiguranja	(14)	100
Smanjenje ostalih obaveza	<u>438</u>	<u>(731)</u>
<i>Novčani tok iz / (korišten u) operativnih aktivnosti</i>	80	(7.945)
Plaćena kamata	<u>(143)</u>	<u>(85)</u>
Neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti	<u>(63)</u>	<u>(8.030)</u>
Ulagačke aktivnosti		
Nabavka nekretnina i opreme	(134)	(2)
Primljena kamata	<u>2.828</u>	<u>1.704</u>
Neto novčani tok iz ulagačkih aktivnosti	<u>2.694</u>	<u>1.702</u>
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata	<u>2.631</u>	<u>6.328</u>
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	<u>3.388</u>	<u>9.716</u>
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	<u>6.019</u>	<u>3.388</u>

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

1. OPŠTI PODACI

Izvozno-kreditna agencija Bosne i Hercegovine – IGA (u daljem tekstu: “Agencija” ili “IGA”) je zvanična izvozno-kreditna agencija Bosne i Hercegovine, osnovana odlukom Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine br. 08-08-9-01/07 dana 10. aprila 2007. godine i registrovana je kao neprofitno i neoporezivo pravno lice.

Na osnovu Zakona o Izvozno-kreditnoj agenciji Bosne i Hercegovine - IGA (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 62/04), novi Upravni odbor je donio odluku da će slijedeća imovina i obaveze “Agencije za izdavanje garancija od političkog i ratnog rizika inostranim investitorima i trgovcima IGA d.o.o. Sarajevo” (društva sa ograničenom odgovornošću), koja je likvidirana i izbrisana iz Registra Opštinskog suda u Sarajevu odlukom br. UF/I-2105/00 od 4. juna 2007. godine biti preuzete i prenesene na novoosnovanu Agenciju:

Opis	‘000 KM
Novac i novčani ekvivalenti	9.716
Plasmani kod banaka	21.030
Dati krediti i avansi klijentima	26.945
Ostala aktiva	333
Materijalna i nematerijalna imovina	79
Obaveze prema Bosni i Hercegovini	5.090
Obaveze iz aktivnosti osiguranja i izdavanja garancija	171
Ostale obaveze	1.094

Aktivnosti Agencije su otpočele 5. juna 2007. godine.

Aktivnosti

Kreditna linija za obrtni kapital (Kreditna linija za finansiranje izvoza)

IGA obezbjeđuje fondove BH bankama (kredit sa zajedničkim učešćem) za svrhu posudbe BH preduzećima angažovanim u izvoznim aktivnostima (kredit za obrtni kapital). Krediti sa zajedničkim učešćima sa BH bankama se izdaju na period od maksimalno godinu dana za obrtni kapital sa svrhom omogućavanja BH preduzećima da ispune odredbe već potpisanih ino ugovora.

Kreditni namijenjeni za obrtna sredstva sa zajedničkim učešćima u iznosima iznad 600 hiljada KM imaju učešće od 50% IGA-e, dok razliku pokrivaju sredstva BH banaka. Krediti namijenjeni za obrtna sredstva u iznosima ispod 600 hiljada KM mogu biti i 100% finansirani od strane IGA-e.

Nadalje, za obezbjeđenje kreditnog fonda za obrtna sredstva, IGA obezbjeđuje garanciju od respektabilne BH banke za slučaj neplaćanja obaveze posudioca u iznosu od najviše 50% od iznosa odobrenog kredita za obrtna sredstva. Kreditni fondovi pokriveni garancijom prema IGA-i u bilansu BH banke su obračunati nultom stopom rizika adekvatnosti kapitala. Na ovaj način banci je omogućeno da učini više za izvoznika, što ne bi bio slučaj da banka ima kreditno izlaganje direktno prema izvoznicima.

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

1. OPŠTI PODACI (NASTAVAK)

Aktivnosti (nastavak)

Garancije

IGA je ovlaštena da pruži podršku bosanskohercegovačkim preduzećima kojima su potrebne garancije kao što su garancije javnog nadmetanja, avansne garancije, garancije za dobro izvršenje posla u podršci izvoznih ugovora. U prošlosti je bilo teško za bosanskohercegovačka preduzeća da dobiju ovakav vid podrške zbog insistiranja kupaca da samo prvoklasne banke izvan BiH budu odabrane za obezbjeđenje garancija. U većini slučajeva ovo je značilo da su bosanskohercegovačka preduzeća obavezna da pokriju obavezu preuzetu od banke davatelja garancije deponovanjem ekvivalentnog iznosa gotovine kod banke davatelja garancije. IGA obezbjeđuje podršku ili putem obezbjeđenja garancije direktno banci davatelju garancije, ili što je češći slučaj preko partnerskog sporazuma sa Lloyd's London osiguravajućom kućom. U oba slučaja, ukoliko je pozvana, IGA preuzima da plati obavezu od BH izvoznika i kada je prikladno uzme obezbjeđenje nad sredstvima izvoznika podržavajući ovu obavezu za plaćanje po pozivu.

Ukoliko je Lloyd's London firma uključena u transakciju, Lloyd's London osiguravajući konzorcij organizira nadoknadu štete banke davatelja garancije za gubitak koji se javi prilikom poziva kad BH izvoznik ne izvrši plaćanje naknade banci davatelju garancije. U slučaju takvog događaja, Lloyd's London osiguravatelj također pribjegava preuzimanju kolaterala od IGA-e nad sredstvima izvoznika.

Kreditno osiguranje (osiguranje naplate potraživanja)

IGA ispostavlja izvozniku policu osiguranja i reosigurava većinu potencijalnih obaveza izdatom policom osiguranja sa glavnim evropskim reosiguravajućom kompanijama, "Atradius", Belgija i "Nationale Borg", Holandija.

Prije prihvatanja obaveze za osiguranje određenog kupca, IGA prikuplja kreditne informacije o kupcu i mora biti zadovoljena u pogledu kupca i njegove kreditne sposobnosti. IGA zatim izdaje kreditni limit za kupca, što znači da IGA prihvata obavezu za tog kupca do osiguranog procenta izdatog kreditnog limita. Osigurani procenat i prema tome potencijalni iznos plaćanja je obično 90% kupčeva duga prema BH izvozniku.

Raspon premije se kreće od 0,3% godišnje do više od 1,5% godišnje od osiguranog iznosa, u zavisnosti od kreditnog perioda odobrenog kupcu kao i od rangiranja zemlje u koju se dobra izvoze. Premije se plaćaju na kraju mjeseca a obračunavaju se na vrijednost ostvarenog izvoza u tom mjesecu.

Kreditno osiguranje je novo u BiH i prema iskustvu izvozno kreditnih agencija drugih zemalja potrebno je nekoliko godina da se dostigne značajan iznos portfolia. Sada postoje jasni znakovi da poslovna zajednica cijeni vrijednost kreditnog osiguranja izvoza, a to potvrđuje broj novih zahtjeva i pruženih proizvoda kreditnog osiguranja u posljednjim mjesecima.

Factoring

Aktivnost faktoringa je sredstvo kojim IGA finansira bosansko-hercegovačke izvoznike, a predstavlja kombinaciju finansiranja i usluga za proizvođače koji prodaju na otvoren račun sa uslovima plaćanja manjim od 120 dana, uz određeni kreditni limit. Finansijska komponenta je izuzetno značajna jer IGA "kupuje" fakture i obezbjeđuje likvidnost izvozniku tako što avansira 80-90% od vrijednosti fakture. Factoring može biti korišten kao alternativa ili skupa sa tekućim kreditom za obrtna sredstva. Ino potraživanja stečena factoringom su kreditno osigurani u slučaju neplaćanja kupca. Factoring se koristi u slučajevima kada izvoznik nema na raspolaganju dovoljno adekvatnih osnovnih sredstva za osiguranja obaveza kod banaka ili IGA-e. Ovakav tip kredita ubrzava transformaciju obrtnih sredstava iz potraživanja u novac i obrnuto mnogih bosansko-hercegovačkih izvoznih preduzeća. Ova aktivnost se odvija u partnerstvu sa domaćim bankama.

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

1. OPŠTI PODACI (NASTAVAK)

Upravljačka tijela Agencije

Uprava

Lamija Kozarić-Rahman	Direktor
Mirko Dejanović	Zamjenik direktora
Ljiljana Bevanda	Zamjenik direktora (od 7. jula 2008. godine)

Upravni odbor

Milomir Draganić	Predsjedavajući	Predstavnik Republike Srpske
Mira Bradara	Zamjenik predsjedavajućeg	Predstavnik Bosne i Hercegovine
Gordana Praštalo	Član	Predstavnik Republike Srpske
Belma Izmirlija	Član	Predstavnik Federacije Bosne i Hercegovine
Marko Bagarić	Član (od 18. augusta 2008.godine)	Predstavnik Federacije Bosne i Hercegovine
Vera Letica	Član (do 18. augusta 2008.godine)	Predstavnik Federacije Bosne i Hercegovine

Agencija je imala 14 zaposlenih na dan 31. decembra 2008. godine (2007.: 13).

2. USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDARDA

2.1. Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Osam tumačenja izdatih od strane Odbora za tumačenje međunarodnih računovodstvenih standarda su efektivni za tekući period, a to su: IFRIC 7: "Primjena pristupa izmjenama po MRS-u 29, Finansijsko izvještavanje u hiperinflatnim ekonomijama", IFRIC 8: "Djelokrug MSFI 2", IFRIC 9: "Ponovna procjena ugrađenih derivativa", IFRIC 10: "Finansijsko izvještavanje za periode tokom godine i umanjenja", IFRIC 11: "MSFI 2 Transakcije grupnih i vlastitih dionica", IFRIC 12: „Ugovori o uslugama koncesije”, IFRIC 13: „Programi lojalnosti kupaca”, IFRIC 14: „MRS 19 - Ograničenja imovine od definiranih primanja, minimalnih zahtjeva za sredstva i njihova interakcija”. Usvajanje ovih tumačenja nije dovelo do promjena u računovodstvenim politikama Agencije.

2.2 Standardi i tumačenja koji su na snazi na dan odobrenja ovih izvještaja, ali još nisu usvojeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, slijedeći Standardi i Interpretacije su objavljeni, ali još nisu usvojeni:

MSFI 2	Isplata po osnovu dionica – izmjene koje se tiču uslova sticanja prava i otkazivanje	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MSFI 8	Operativni segmenti	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 1	Prezentacija finansijskih izvještaja – sveobuhvatna revizija koja sadrži zahtjev za izvještaj o sveobuhvatnom prihodu	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 1	Prezentacija finansijskih izvještaja – izmjene koje se tiču objavljivanja povrativih instrumenata i obaveza nastalih po osnovu likvidacije	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

2. USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDA (NASTAVAK)

2.2 Standardi i tumačenja koji su na snazi na dan odobrenja ovih izvještaja, ali još nisu usvojeni (nastavak)

MRS 1	Prezentacija finansijskih izvještaja – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 16	Nekretnine, postrojenja i oprema – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 19	Primanja zaposlenih – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 20	Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 23	Troškovi pozajmica – sveobuhvatna revizija s cijem zabrane trenutnog priznavanja kao trošak	Troškovi posuđivanja koji se odnose na kvalifikovana sredstva za koje početni datum kapitalizacije je 1. januar 2009. nakon toga
MRS 23	Troškovi pozajmica – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 27	Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji – izmjena koja se odnosi na trošak investiranja kod prve primjene MSFI	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 27	Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 28	Ulaganja u pridružena lica – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 29	Finansijsko izvještavanje u hiperinflatornim ekonomijama – Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 31	Udjeli u zajedničkim poduhvatima – Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 32	Finansijski instrumenti: Prezentacija – izmjene koje se tiču objavljivanja povrativih instrumenata i obaveza nastalih po osnovu likvidacije	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 36	Umanjenje vrijednosti imovine – Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

2. USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDA (NASTAVAK)

2.2 Standardi i tumačenja koji su na snazi na dan odobrenja ovih izvještaja, ali još nisu usvojeni (nastavak)

MRS 38	Nematerijalna imovina – Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 39	Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje – Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 40	Ulaganje u nekretnine – Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
MRS 41	Poljoprivreda – Izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
IFRIC 15	Ugovori o izgradnji nekretnina	Periodi koji počinju 1. januara 2009. ili nakon toga
IFRIC 16	Hedžing neto investicija u inostranim operacijama	Periodi koji počinju na ili nakon 1. oktobra 2008.

Uprava predviđa da će svi prethodno navedeni standardi i interpretacije biti usvojeni u finansijskim izvještajima Agencije za period koji počinje 1. januara 2009. godine i da usvajanje spomenutih standarda i interpretacija neće značajno uticati na finansijske izvještaje Društva u periodima njihove inicijalne primjene.

2.3 Standardi i tumačenja koji su objavljeni, ali još nisu na snazi

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći standardi i tumačenja standarda su objavljeni, ali još nisu na snazi:

MSFI 3	Poslovne kombinacije – sveobuhvatna revizija primjene metoda kupovine	Periodi koji počinju 1. jula 2009. ili nakon toga
MSFI 5	Stalna sredstva namijenjena prodaji i prestanak poslovanja – izmjene nastale kao rezultat godišnjih poboljšavanja - maj 2008. godine	Periodi koji počinju 1. jula 2009. ili nakon toga
MRS 27	Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji – naknadne izmjene proistekle iz izmjena u MSFI 3	Periodi koji počinju 1. jula 2009. ili nakon toga
MRS 28	Ulaganja u pridružena lica – naknadne izmjene proistekle iz izmjena u MSFI 3	Periodi koji počinju 1. jula 2009. ili nakon toga
MRS 31	Udjeli u zajedničkim poduhvatima – naknadne izmjene proistekle iz izmjena u MSFI 3	Periodi koji počinju 1. jula 2009. ili nakon toga
MRS 39	Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje – Izmjene za odgovarajuće hedžing stavke	Periodi koji počinju 1. jula 2009. ili nakon toga

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

2. USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDA (NASTAVAK)

2.3 Standardi i tumačenja koji su objavljeni, ali još nisu na snazi (nastavak)

IFRIC 17	Prenos nenovčane imovine vlasnicima Društva	Periodi koji počinju 1. jula 2009. ili nakon toga
IFRIC 18	Prenos imovine komitentima	Periodi koji počinju 1. jula 2009. ili nakon toga

Uprava Agencije predviđa da usvajanje spomenutih standarda i tumačenja u budućim periodima neće voditi promjenama računovodstvenih politika Agencije.

3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvješćivanja ("MSFI") koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde.

Temelj za prezentiranje

Finansijski izvještaji sastavljeni su po načelu historijskog troška, izuzev određenih stalnih sredstava i finansijskih instrumenata koji su iskazani u revaloriziranim iznosima.

Finansijski izvještaji su iskazani u konvertibilnim markama (KM), jer je KM valuta u kojoj je većina transakcija Agencije iskazana. Konvertibilna marka (KM) je fiksno vezana za Euro (1 EUR = 1,95583 KM).

Finansijski izvještaji su sastavljeni za razdoblje na koje se odnose, kao i pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja.

Prihvaćene osnovne računovodstvene politike su kako slijedi:

Priznavanje prihoda

Prihodi i rashodi od kamata za sve finansijske instrumente na koje se obračunava kamata priznaju se unutar kategorija 'Kamata i slični prihodi' i 'Kamata i slični rashodi' u bilansu uspjeha, uz upotrebu metode efektivne kamatne stope.

Premije osiguranja se općenito priznaju po načelu vremenske osnove. Premije po osnovu osiguranja priznaju se kao prihod kroz period trajanja ugovora o osiguranju.

Strane valute

Poslovni događaji koji nisu u KM početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju na datum bilansa primjenom važećeg kursa na taj dan. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u neto dobit ili gubitak perioda.

Agencija vrednuje svoju monetarnu imovinu i obaveze po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine važećim na dan bilansa stanja. Osnovni kurs postavljen od strane Centralne banke Bosne i Hercegovine i korišten u pripremi bilansa stanja Agencije na dan izvještavanja je kako slijedi:

31. decembar 2008. godine	1 EUR = 1,955830 KM	1 USD = 1,387310 KM
31. decembar 2007. godine	1 EUR = 1,955830 KM	1 USD = 1,331221 KM

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Naknade zaposlenicima

U ime svojih zaposlenika, Agencija plaća penzijsko i zdravstveno osiguranje na i iz plate, koji su obračunati na bruto plaćenu platu, kao i poreze, koji su obračunati na neto plaćenu platu. Agencija gore navedene doprinose plaća u Federalni penzijski i zdravstveni fond, po zakonskim stopama tokom godine na bruto obračunatu platu. Nadalje, topli obrok, prijevoz i regres su plaćeni u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u bilansu uspjeha u razdoblju u kojem su troškovi plata nastali.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju

U skladu sa lokalnim zakonom, Agencija isplaćuje otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini od minimalno tri prosječne plate uposlenika ili tri prosječne plate isplaćene u Agenciji u periodu od posljedna tri mjeseca, u zavisnosti šta više odgovara uposleniku.

Jubilarne nagrade

Agencija isplaćuje jubilarne nagrade u skladu sa domaćim propisima, na osnovu prosječne plate u FBiH za prethodna tri mjeseca, u sljedećim postotcima:

- a) 5 godina rada za Agenciju - 50%;
- b) 10 godina rada za Agenciju - 100%;
- c) 15 godina rada za Agenciju - 125%;
- d) 20 godina rada za Agenciju - 150%;
- e) 25 godina rada za Agenciju - 175%;
- f) 30 godina rada za Agenciju - 200%;
- g) 35 godina rada za Agenciju - 250%.

Oporezivanje

Agencija je oslobođena obaveze plaćanja poreza na dobit obzirom da je članom 8. Zakona o izvozno-kreditnoj agenciji Bosne i Hercegovine - IGA definirana kao neprofitna agencija ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 62/04).

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja oprema iskazuju se po trošku umanjenom za ispravak vrijednosti i eventualno priznate gubitke usljed umanjenja vrijednosti. Trošak uključuje nabavnu vrijednost i ostale troškove direktno povezane sa osposobljavanjem imovine za namijenjenu upotrebu. Manje značajni troškovi održavanja, popravke i zamjene imovine knjiže se u momentu njihovog nastanka. Značajnija poboljšanja i zamjene imovine se kapitaliziraju. Dobici ili gubici nastali otuđenjem ili rashodovanjem nekretnina, postrojenja i opreme uključeni su u bilans uspjeha u periodu u kojem su nastali.

Nekretnine u izgradnji iskazane su po trošku nabavke umanjenom za eventualne gubitke od umanjenja. Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namijenjenu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koji je kako slijedi:

Kancelarijska oprema i namještaj	20%
Kompjuterska oprema	33%
Vozila	20%
Softver	20%

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijska imovina

Sva finansijska imovina se priznaje, odnosno prestaje priznavati na datum trgovanja kad je kupoprodaja finansijskog sredstva definisana ugovorenim datumom isporuke finansijskog sredstva u rokovima utvrđenima prema konvencijama na predmetnom tržištu i inicijalno je mjerena po fer vrijednosti, uključujući transakcijskih troškova, osim finansijske imovine klasifikovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja je inicijalno iskazana po fer vrijednosti.

Finansijska imovina je klasifikovana u sljedeće kategorije: "iskazana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha", "raspoloživa za prodaju", "u posjedu do dospjeća" te "dati krediti i potraživanja". Klasifikacija zavisi o prirodi i svrsi finansijske imovine i određena je u trenutku inicijalnog priznavanja. Za tekuće operacije, Agencija koristi jednu kategorije finansijske imovine za koju je računovodstvena osnova prikazano kako slijedi.

Metoda efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortizovanog troška finansijske imovine i raspoređivanja prihoda od kamata tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduća novčana primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine, ili gdje je to moguće, kraćeg perioda.

Dati krediti i potraživanja

Potraživanja od kupaca, krediti i ostala potraživanja sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao krediti i potraživanja. Krediti i potraživanja mjere se po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za procijenjeno umanjenoj vrijednosti. Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gdje bi priznavanje prihoda bilo nematerijalno.

Factoring aktivnosti se odnose na sredstva obezbjeđena za izvoznike umanjenoj duga za prodatu i isporučenu robu BH preduzeća kupcima u drugim zemljama po kreditnim uslovima. Factoring metoda koju koristi Agencija naziva se izvorni factoring, koji upućuje da stvarni iznos potraživanja ostaje u bilansu stanja izvoznika. Agencija podržava avansna plaćanja do 80% iznosa računa bosanskim izvoznicima, sa ugovorom o factoringu. Svi factoring avansi se priznaju kada je gotovina avansirana korisniku factoringa.

Umanjenja finansijske imovine

Finansijska imovina, osim imovine iskazane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, je procijenjena za indikatore umanjenja na svaki datum bilansa stanja. Finansijska imovina je umanjena tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni budućni novčani tokovi investicije su izmijenjeni. Objektivni dokaz umanjenja može uključiti:

- značajne finansijske teškoće izdavaoca ili korisnika; ili
- propust ili delinkvencija u otplati kamate ili glavnice; ili
- mogućnost da će dužnik pasti pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Za određene kategorije finansijske imovine, kao što su potraživanja od kupaca, sredstva za koja je procijenjeno da nisu umanjena pojedinačno se naknadno procjenjuju za umanjenoj na kolektivnoj osnovi. Objektivni dokaz umanjenja portfolia potraživanja mogao bi uključiti prethodno iskustvo Agencije u naplati, kašnjenje u naplati nakon perioda dosjeća, kao i promjene u nacionalnim ili lokalnim ekonomskim uslovima koji stoje u uzajamnoj vezi sa neizvršenjem potraživanja.

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijska imovina (nastavak)

Umanjenja finansijske imovine (nastavak)

Za finansijsku imovinu iskazanu po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijskog sredstva.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je umanjena za gubitke umanjenja direktno za svu finansijsku imovinu osim za potraživanja gdje je knjigovodstvena vrijednost umanjena kroz upotrebu rezervacija za umanjenje vrijednosti. Kada nije moguće naplatiti potraživanja od kupaca, onda su ista otpisana na teret rezervacije za umanjenje vrijednosti. Naknadni povrat iznosa koji su prethodno otpisani se oprihoduje u korist rezervacije za umanjenje vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti rezervacije za umanjenje vrijednosti evidentiraju se u bilansu uspjeha.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Agencija će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu; ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Agencija ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Agencija nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze klasifikuju se kao "finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha" ili "ostale finansijske obaveze". Agencija stvara jednu kategoriju finansijskih obaveza, čija je računovodstvena osnova opisana ispod.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze, uključujući i obaveze po kreditima, se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za transakcijske troškove.

Ostale finansijske obaveze su naknadno mjerene po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

Metoda efektivne kamate je metoda izračunavanja troškova amortizacije finansijske obaveze i određivanja troška kamate za relevantni period. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća plaćanja u gotovini kroz očekivano trajanje finansijske obaveze, ili, gdje je to moguće, u kraćem periodu.

Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Agencija prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada, su obaveze Agencije prestale, otkazane ili ističu.

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Ugovori o osiguranju

Agencija izdaje ugovore za poslove izvozno-kreditnog osiguranja, kreditnog osiguranja u domaćoj trgovini i osiguranja uvoza. Izvozno-kreditno osiguranje osigurava od političkih i komercijalnih rizika prije i poslije izvoza. Kreditno osiguranje u domaćoj trgovini je analogno izvozno-kreditnom osiguranju. Kroz ugovore o osiguranju uvoza Agencija se javlja u ulozi reosiguravatelja izvozno-kreditnih agencija iz inostranstva.

Policirane premije

Bruto premije uključuju sve policirane premije tokom računovodstvenog perioda, bez obzira odnose li se ti iznosi u potpunosti ili djelomično na sljedeće računovodstvene periode.

Prenosne premije

Prenosne premije se obračunavaju za one vrste osiguranja kod kojih osiguravajuće pokriće traje i nakon kraja obračunskog perioda budući da se osiguravajući i obračunski periodi ne poklapaju. Prenosne premije osiguranja obračunate su prema broju dana trajanja osiguranja u narednom obračunskom periodu, po metodi *'pro-rata temporis'*. Osnova za obračun prenosne premije je bruto policirana premija. Obračun prenosnih premija se vrši na osnovu tehničke premije.

Neto prenosna premija od reosiguranja je bruto prenosna premija umanjena za reosiguravajući dio. Učešće reosiguravatelja u prenosnim premijama određuje se na bazi važećih ugovora o reosiguranju. Rezerva prenosne premije u bilansu je iskazana posebno a prenosna provizija reosiguranja posebno.

Rezerve za prijavljene štete (RBNS)

Rezerve za prijavljene štete odnose se na štete koje su nastale i prijavljene do kraja obračunskog razdoblja za koje se oblikuje rezerva šteta, odnosno, do datuma bilansa stanja ukoliko do tog dana nisu riješene. Visine rezervacija utvrđene su pojedinačnom procjenom za svaku štetu. U postupku utvrđivanja visine rezervi šteta poštuju se uvjeti iz ugovora o osiguranju, dokumentacija sa kojom se raspolaže u spisu, normativi i vrijednosti materijala i usluga, iskustvo procjenitelja i drugih radnika, trenutna sudska praksa u naknadi štete, pri čemu se vodi računa o promjenama koje se mogu očekivati u narednom periodu, a koje mogu uticati na povećanje ili smanjenje rezervi.

Rezerve za nastale, a neprijavljene štete i reaktivirane štete (IBNR)

Rezerve za nastale a neprijavljene štete izračunate na temelju vlastitih statističkih podataka o naknadno prijavljenim štetama u proteklim godinama. Ovaj obračun se oslanja na korištenje metoda koje koriste razvojne trokutove ('run-off triangle'). Rezerve za nastale, a neprijavljene štete se izračunavaju i na bazi statističkih trendova kretanja navedenih šteta. U skladu sa zabilježenom statistikom stanja i kretanja takozvanih reaktiviranih šteta, formirana je i rezerva za reaktivirane štete. Rezerva je formirana na bazi očekivanog broja reaktiviranih šteta u narednoj godini i prosječne reaktivirane štete po vrstama osiguranja.

Ove rezerve su bazirane na procjeni i dok Uprava smatra da je taj iznos odgovarajući, konačne obaveze mogu biti veće ili manje od raspoloživih sredstava. U skladu sa privrednom praksom, prilagođavanje procjena i razlika između procjena i isplaćenih sredstava su knjižene u periodu nastanka.

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

3. TEMELJ ZA PREZENTIRANJE I SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Ugovori o osiguranju (nastavak)

Imovina i obaveze po poslovima osiguranja

Imovina i obaveze po poslovima osiguranja se knjiže kada nastanu. Imovina i obaveze po poslovima osiguranja uključuju potraživanja i obaveze koja terete osiguravatelja, naknade plaćene i naplaćene od agenata, brokera osiguranja i nositelja polica osiguranja.

Agencija uključuje ugovore o reosiguranju sa reosiguravajućim društvima na osnovu kojih se Agencija kompenzira za gubitke nastale po pojedinačnim ili grupi ugovora. Premije reosiguranja i udjeli reosiguravatelja u štetama su prikazani na odgovarajućim kontima bilansa uspjeha. Premije reosiguranja se knjiže u bruto iznosu bez diskonta.

Na svaki datum bilansa stanja Agencija preispituje knjigovodstvene iznose svojih potraživanja po osnovu ugovora o osiguranju i od reosiguravatelja da bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene finansijske imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se gubitak nastao umanjnjem koji se priznaje u bilansu uspjeha.

Vanbilansne obaveze

U okviru redovnih poslovnih aktivnosti, Agencija sklapa aranžmane o obavezama za kreditiranje, koje vodi u vanbilansnoj evidenciji a koje prvenstveno obuhvataju garancije, akreditive i nepovučene odobrene kredite. Agencija navedene preuzete finansijske obaveze iskazuje u bilansu stanja ako i kad postanu plative.

Uprava Agencije održava rezervisanja za moguće preuzete i potencijalne obaveze na razini za koju vjeruje da je primjerena da bi se apsorbirali vjerovatni budući gubici. Uprava utvrđuje primjerenost na temelju pregleda pojedinih stavki, iskustva s gubicima u proteklim razdobljima, razmatrajući sadašnje privredne uslove, obilježje rizika raznih kategorija transakcija i druge relevantne faktore.

Agencija priznaje rezervisanja kada je sadašnja obaveza nastala kao rezultat prošlog događaja; postoji mogućnost odliva sredstava koji će biti potreban kako bi se obaveza izmirila; i ako je moguće pouzdano procijeniti iznos obaveze.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u Napomeni 3., Uprava Agencije donosi odluke, te daje procjene i pretpostavke koje utiču na iznose imovine i obaveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i pretpostavke zasnivaju se na prijašnjem i ostalim relevantnim faktorima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od procijenjenih.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period, ili u periodu izmjene i budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Ključni izvori procjene neizvjesnosti

Slijedeće su ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum bilansa stanja, koji imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnog usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini.

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE (NASTAVAK)

Ključni izvori procjene neizvjesnosti (nastavak)

Vijek trajanja nekretnina i opreme

Kao što je opisano u Napomeni 3., Agencija pregleda procjenjeni vijek trajanja nekretnina i opreme na kraju svakog godišnjeg izvještajnog perioda.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Kao što je opisano u Napomeni 28, Uprava koristi procjenu u odabiru odgovarajuće tehnike vrednovanja za finansijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu. Primjenjuju se tehnike vrednovanja koje se obično koriste na tržištu. Finansijski instrumenti se vrednuju analizom diskontovanih novčanih tokova na osnovu pretpostavki podržanih tržišnim cijenama ili stopama, ako je moguće. Procjena fer vrijednosti dionica koje ne kotiraju na berzi podrazumijeva i neke pretpostavke koje nisu podržane tržišnim cijenama ili stopama.

Procjena rezervi šteta za prijavljene štete (RBNS)

Priroda poslovanja u osiguranju čini otežanim tačno predviđanje ishoda svake pojedine štete i krajnjeg troška svake pojedine štete. Svaka prijavljena šteta se procjenjuje pojedinačno od strane cedenta, slučaj po slučaj uzimajući u obzir okolnosti vezane za štetu, dostupne informacije i historijsko iskustvo o veličini sličnih šteta a reeosiguravač prihvata procjenu cedenta. Procjena rezerve štete za svaki slučaj pojedinačno se redovno kontroliše te ažurira kada su cedentu nove informacije raspoložive. Rezervisanja za štete se baziraju na informacijama koje su trenutno dostupne. Međutim, krajnje obaveze po štetama mogu varirati kao rezultat naknadnih promjena raspoloživih činjenica. Teškoće u procjeni rezervi šteta se razlikuju prema vrsti siguranja uslijed razlika u ugovorima o osiguranju, složenosti šteta, obima šteta i pojedinačnoj prosječnoj veličini šteta. Rizik povezan s procjenom rezervacija za štete koje su prijavljene a nisu likvidirane je smanjen kroz ugovore o retrocesiji.

Procjena rezervi šteta za nastale neprijavljene štete (IBNR)

Rezervisanja za nastale neprijavljene štete su procijenjena uz pomoć aktuarskih metoda. Izvori podataka korištenih prilikom izračuna rezervisanja su interni, preuzeti iz detaljnih analiza koje se redovno provode od strane Agencije. Težište pažnje je na tekućim trendovima, a kad u ranijim godinama nije bilo dovoljno informacija koje su potrebne za pouzdanu procjenu razvoja šteta koriste se razumne pretpostavke.

Rezerve za nastale neprijavljene štete se baziraju na izračunima koje se rade za svaku vrstu osiguranja posebno. Za svaku vrstu osiguranja koriste se statistički podaci o štetama u više zadnjih godina. Za izračun rezervisanja se koriste sljedeće metode:

- Metoda prosječnog iznosa štete
- Metoda očekivane kvote šteta

Na kraju se na bazi kvaliteta i kvantiteta podatka vrši izbor metode čiji će se rezultati prihvatiti kao relevantni.

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

5. GLOBALNA TRŽIŠNA KRIZA

Agencija je pod uticajem trenutne finansijske krize i pogoršanih ekonomskih uslova. S obzirom na trenutnu globalnu krizu i njene efekte na lokalnom tržištu u Bosni i Hercegovini, Agencija će vjerovatno poslovati u težem i nesigurnijem ekonomskom okruženju tokom 2009. godine, a vjerovatno i kasnije. Uticaj krize na poslovne operacije Agencije trenutno nije moguće u potpunosti predvidjeti i zbog toga postoji element opšte neizvjesnosti.

Do sada, tekuća finansijska kriza imala je limitiran uticaj na finansijsku poziciju i poslovanje Agencije, najviše zbog internih politika upravljanja rizicima i regulatornih restrikcija. Agencija redovno prati kreditni rizik i rizik likvidnosti, Očekuje se da likvidnost ostane na zadovoljavajućem nivou bez potrebe za dodatnim finansiranjem.

Pogoršana ekonomska situacija u zemlji će vjerovatno uticati na određene industrijske grane i klijente Agencije u pogledu mogućnosti izmirenja njihovih obaveza. Ovo može uticati na rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke u 2009. godini, te druga područja gdje se zahtijevaju procjene od strane Uprave. Finansijski izvještaji za 2008. godinu sadrže značajne procjene vezano za rezervisanja za umanjenja imovine. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od ovih procjena. Ključni prioriteti Agencije u 2009. godini biće upravljanje finansijskim portfolijom prilagođavajući ga ekonomskom okruženju.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

6. POSLOVNI SEGMENTI

Agencija učestvuje u više poslovnih aktivnosti, koje se mogu predstaviti kroz dva poslovna segmenta:

- segment kreditnih aktivnosti (kreditni, faktoring i garancije); te
- segment aktivnosti osiguranja.

Podaci o navedenim segmentima su izloženi ispod:

Izveštaj o prihodima i rashodima	2008.			Period od 5. juna do 31. decembra 2007.		
	Kreditne aktivnosti	Aktivnosti osiguranja	Ukupno	Kreditne aktivnosti	Aktivnosti osiguranja	Ukupno
Kamata i slični prihodi	3.366	-	3.366	1.704	-	1.704
Kamata i slični rashodi	(143)	-	(143)	(85)	-	(85)
Neto prihodi od kamata	3.223	-	3.223	1.619	-	1.619
Prihodi od osiguranja	-	514	514	-	272	272
Trošak prilagođavanja po gubitku (IBNR)	-	(4)	(4)	-	(5)	(5)
Neto prihodi od poslova osiguranja	-	510	510	-	267	267
Ostali operativni prihodi	512	-	512	286	-	286
Pozitivne kursne razlike, neto	145	-	145	-	-	-
Ukupno operativni prihodi	3.880	510	4.390	1.905	267	2.172
Negativne kursne razlike, neto	-	-	-	(324)	-	(324)
Troškovi zaposlenih	(737)	(184)	(921)	(412)	(103)	(515)
Amortizacija	(35)	(3)	(38)	(21)	(2)	(23)
Ostali administrativni troškovi	(432)	(102)	(534)	(282)	(66)	(348)
Operativni troškovi	(1.204)	(289)	(1.493)	(1.039)	(171)	(1.210)
Višak prihoda nad rashodima prije umanjenja vrijednosti	2.676	221	2.897	866	96	962
Umanjenja vrijednosti	(1.270)	-	(1.270)	(400)	-	(400)
Prihodi od naplaćenih potraživanja	174	-	174	277	-	277
Neto višak prihoda nad rashodima za godinu	(1.096)	-	(1.096)	(123)	-	(123)
	1.580	221	1.801	742	96	839

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

6. POSLOVNI SEGMENTI (NASTAVAK)

<i>Bilans stanja</i>	31. decembar 2008.			31. decembar 2007.		
	Kreditne aktivnosti	Aktivnosti osiguranja	Ukupno	Kreditne aktivnosti	Aktivnosti osiguranja	Ukupno
IMOVINA						
Novac i novčani ekvivalenti	5.670	349	6.019	3.004	384	3.388
Plasmani u bankama	8.713	264	8.977	14.324	341	14.665
Dati krediti i avansi klijentima	44.923	-	44.923	39.865	-	39.865
Imovina po osnovu osiguranja (udio reosiguravatelja u obavezama po poslovima osiguranja)	-	9	9	-	251	251
Potraživanja za premije osiguranja	-	117	117	-	200	200
Ostala imovina, neto	410	-	410	306	-	306
Materijalna i nematerijalna imovina	154	-	154	58	-	58
UKUPNA IMOVINA	59.870	739	60.609	57.557	1.176	58.733
KAPITAL I OBAVEZE						
Obaveze						
Obaveze prema Bosni i Hercegovini	5.089	-	5.089	5.089	-	5.089
Obaveze po poslovima osiguranja	-	14	14	-	383	383
Obaveze po osnovu premije reosiguranja	-	71	71	-	85	85
Ostale obaveze	973	-	973	535	-	535
Rezervisanja za troškove zaposlenih	59	15	74	43	11	54
	6.121	100	6.221	5.667	479	6.146
Kapital i rezerve						
Državni kapital	51.351	-	51.351	51.351	-	51.351
Rezerve	2.720	317	3.037	1.140	96	1.236
	54.071	317	54.388	52.491	96	52.587
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE	60.192	417	60.609	58.158	575	58.733

7. KAMATA I SLIČNI PRIHODI

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Kamate na kredite date pravnim licima	2.154	1.051
Prihod od faktoringa	787	212
Kamate na plasmane kod banaka	424	441
Zatezna kamata	1	-
Ukupno	3.366	1.704

8. KAMATA I SLIČNI RASHODI

Iznos od 143 hiljade KM se odnosi na servisne troškove za BEEF kredit (2007.: 85 hiljada KM, Napomena 20).

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

9. PRIHODI OD OSIGURANJA

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Premije osiguranja – u zemlji	350	246
Premije osiguranja – iz inostranstva	44	5
Naknada za istraživanje boniteta pojedinih kompanija (za klijente osiguranja)	55	21
Ostalo	65	21
Ukupno	514	293

10. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Naknade za garancije	343	186
Naknade za faktoring	87	44
Ostali prihodi	82	30
Ukupno	512	265

11. KURSNE RAZLIKE, NETO

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Pozitivne kursne razlike	146	24
Negativne kursne razlike	(1)	(348)
Ukupno	145	(324)

12. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Neto plate	474	238
Porezi i doprinosi	324	161
Ostala primanja zaposlenih	123	116
Ukupno	921	515

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

13. OSTALI ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Ostale usluge	120	90
Zakupnina	97	69
Naknade Upravnom odboru	86	41
Putni troškovi	41	15
Bankarske provizije	39	27
Materijal	33	16
Troškovi telekomunikacija	24	14
Troškovi održavanja	24	9
Marketing	15	12
Donacije	13	4
Troškovi reprezentacije	12	7
Troškovi osiguranja	6	3
Ostali troškovi	24	41
Ukupno	534	348

14. UMANJENJA VRIJEDNOSTI

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Rezervisanja za kreditne gubitke (Napomena 18)	951	236
Rezervisanja za gubitke iz faktoringa (Napomena 18)	304	152
Rezervisanja za gubitke iz kamate (Napomena 18)	12	8
Rezervisanja za gubitke iz ostale aktive (Napomena 20)	3	4
Ukupno	1.270	400

15. PRIHODI OD NAPLAĆENIH OTPISANIH POTRAŽIVANJA

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Prihodi od naplaćenih otpisanih glavnica kredita	117	274
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja iz faktoringa	55	3
Prihodi od naplaćenih otpisanih kamata	2	-
Ukupno	174	277

16. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Računi kod banaka u KM	4.218	906
Računi kod banaka u stranim valutama	1.799	2.480
Blagajna	2	2
Ukupno	6.019	3.388

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

17. PLASMANI U BANKAMA

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Depoziti po viđenju:		
ING Bank, London, UK	3.683	5.999
Raiffeisen Zentralbank AG, Vienna, Austria	3.783	4.042
	7.466	10.041
Oročeni depoziti:		
Raiffeisen Bank BiH d.d. Sarajevo	1.501	2.579
ProCredit Bank d.d. Sarajevo	-	2.000
	1.501	4.579
Obračunata kamata	10	45
Ukupno	8.977	14.665

Kamatna stopa na depozite po viđenju bila je 2,567% - 3,17, a na oročene depozite 3,15% - 5,45%.

18. DATI KREDITI I AVANSI KLIJENTIMA, NETO

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Dugoročni krediti:		
Dugoročni krediti dati pravnim licima	382	2.049
	382	2.049
Kratkoročni krediti:		
Kratkoročni krediti dati pravnim licima	35.921	32.668
Rezervisanja za kreditne gubitke	(2.680)	(1.846)
	33.241	30.822
Avansi:		
Potraživanja za faktoring	10.835	6.808
Rezervisanja za gubitke	(504)	(255)
	10.331	6.553
Potraživanja za kamatu:		
Obračunata kamata za kredite	705	353
Obračunata kamata za potraživanja za faktoring	296	110
Rezervisanja za gubitke	(32)	(22)
	969	441
Ukupno	44.923	39.865

Kamatna stopa na odobrene kredite i avanse bila je fiksna i u rasponu od 3,971% do 10,448%, zavisno o kojem je kreditnom proizvodu riječ.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

18. DATI KREDITI I AVANSI KLIJENTIMA, NETO (NASTAVAK)

Dati krediti (prije umanjena) po industrijama su kako slijedi:

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Metalna industrija	20.411	19.007
Prehrambena industrija	5.660	4.139
Drvena industrija	5.790	7.233
Trgovina	1.797	1.677
Građevinska industrija	1.529	1.467
Tekstilna i kožarska industrija	346	530
Elektro industrija	300	-
Usluge	275	299
Hemijska industrija	195	365
Ukupno	36.303	34.717

Potraživanja po poslovima faktoringa (prije umanjena) po industrijama su kako slijedi:

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Trgovina	7.577	3.651
Metalna industrija	1.520	-
Prehrambena industrija	624	579
Tekstilna i kožarska industrija	616	354
Drvena industrija	341	1.985
Usluge	157	118
Ostalo	-	121
Ukupno	10.835	6.808

Promjene u rezervisanju za gubitke bile su kako slijedi:

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Kratkoročni krediti:		
Stanje na početku godine	1.846	1.955
Umanjenja (Napomena 14)	951	236
Naplaćena otpisana potraživanja (Napomena 15)	(117)	-
Otpisi	-	(345)
Stanje na kraju godine	2.680	1.846
Factoring:		
Stanje na početku godine	255	103
Umanjenja (Napomena 14)	304	152
Naplaćena otpisana potraživanja (Napomena 15)	(55)	-
Stanje na kraju godine	504	255
Potraživanja za kamate:		
Stanje na početku godine	22	28
Umanjenja (Napomena 14)	12	8
Naplaćena otpisana potraživanja (Napomena 15)	(2)	-
Otpisi	-	(14)
Stanje na kraju godine	32	22

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

19. POTRAŽIVANJA ZA PREMIJU OSIGURANJA

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Potraživanja za premiju osiguranja (dospjela)	117	88
Prenosne premije osiguranja	-	112
Ukupno	117	200

20. OSTALA IMOVINA

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Premije osiguranja za izdate garancije	319	274
Unaprijed plaćeni troškovi	31	8
Ostala potraživanja	81	42
	431	324
Rezervisanja za gubitke	(21)	(18)
Ukupno	410	306

Kretanja umanjenja vrijednosti bila su kako slijedi:

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Stanje na početku godine	18	14
Umanjenja vrijednosti (Napomena 14)	3	4
Otpisi	-	-
Stanje na kraju godine	21	18

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

21. NEKRETNINE I OPREMA

	Vozila	Kompjuterska oprema	Namještaj i kancelarijska oprema	Softver	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST					
Na dan 5. juna 2007.	-	-	-	-	-
Uneseno u Agenciju prilikom osnivanja	144	83	47	41	315
Povećanja	-	2	-	-	2
Rashodovanje	-	(6)	(4)	-	(10)
Na dan 31. decembra 2007.	144	79	43	41	307
Povećanja	88	11	35	-	134
Rashodovanje	-	(11)	(12)	-	(23)
Na dan 31. decembra 2008.	232	79	66	41	418
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA					
Na dan 5. juna 2007.	-	-	-	-	-
Uneseno u Agenciju prilikom osnivanja	112	69	35	20	236
Amortizacija za period	12	5	3	3	23
Rashodovanje	-	(6)	(4)	-	(10)
Na dan 31. decembra 2007.	124	68	34	23	249
Amortizacija za godinu	16	8	10	4	38
Rashodovanje	-	(11)	(12)	-	(23)
Na dan 31. decembra 2008.	140	65	32	27	264
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST					
Na dan 31. decembra 2008.	92	14	34	14	154
Na dan 31. decembra 2007.	20	11	9	18	58

22. OBAVEZE PREMA DRŽAVI BOSNI I HERCEGOVINI

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
BEEF kreditna linija	5.089	5.089
Ukupno	5.089	5.089

Agencija je potpisala ugovore sa Svjetskom bankom i sa Državom Bosnom i Hercegovinom kojim se definiše njena pravna obaveza, na osnovu primljenih sredstava, u skladu sa projektima LIFT i BEEF. Također, ugovor o subsidijarnom kreditu potpisan je između Države Bosne i Hercegovine i BiH entiteta, gdje entiteti prihvataju obavezu otplate kredita u skladu sa njihovim udjelom u kreditnom portfoliu. Iznos obaveze od 5.089 hiljada KM će biti uključen u kapital nakon što to bude odobreno od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

22. OBAVEZE PREMA DRŽAVI BOSNI I HERCEGOVINI (NASTAVAK)

Agencija je također potpisala ugovore sa Svjetskom bankom (Međunarodnom razvojnom agencijom – IDA) i sa Državom Bosnom i Hercegovinom kojim se definiše njena pravna obaveza, na osnovu primljenih sredstava, u skladu sa projektom BEEF. Predviđeno je plaćanje troškova servisiranja u grejs periodu u iznosu od 0,75% godišnje na iznos zaduženja po BEEF ugovoru o kreditu, dok će kamata biti plaćena od strane Države Bosne i Hercegovine. Grejs periodi za BEEF kreditnu liniju ističu u oktobru 2009. godine. Za godinu koja je završila 31. decembra 2008., Agencija je iskazala troškove servisiranja kredita u iznosu od 143 hiljade KM (2007.: 85 hiljada KM, Napomena 8).

23. IMOVINA I OBAVEZE PO OSNOVU OSIGURANJA

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Bruto		
Rezervisanja za prenosnu premiju	-	363
Rezerve za prijavljene štete	-	-
Rezerve za nastale, a neprijavljene štete i reaktivirane štete	14	20
Ukupno obaveze po osnovu osiguranja, bruto	14	383
Pokriveno od reosiguravatelja		
Rezervisanja za prenosne premije	-	(236)
Rezervisanja za prijavljene štete	-	-
Rezervisanja za nastale a neprijavljene štete i reaktivirane štete	(9)	(15)
Ukupno imovina po osnovu osiguranja, bruto	(9)	(251)
Rezervisanja za prenosne premije	-	127
Rezervisanja za prijavljene štete	-	-
Rezervisanja za nastale a neprijavljene štete i reaktivirane štete	5	5
Ukupne obaveze osiguranja, neto	5	132

24. OBAVEZA ZA PREMIJU REOSIGURANJA

Iznos od 71 hiljadu KM (2007.: 85 hiljada KM) se odnosi na obavezu za premiju osiguranja prema reosiguravateljima IGA-e – Atradius, Belgija i Nationale Borg, Holandija.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

25. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Obaveze za faktoring	451	62
Odgođeni prihod	171	35
Obaveze za naplaćene akreditive	170	303
Obračunati troškovi	56	70
Obaveze prema uposlenicima	49	34
Obaveze za poreze i doprinose	35	21
Obaveze prema dobavljačima	32	-
Ostale kratkoročne obaveze	9	10
Ukupno	973	535

26. REZERVISANJA

Na dan 31. decembra 2008. godine rezervisanja u iznosu od 74 hiljade KM (2007.: 54 hiljade KM) se odnose na ostale naknade uposlenim - otpremnine prilikom odlaska u penziju, jubilarne nagrade i neiskorištene dane godišnjeg odmora.

27. DRŽAVNI KAPITAL

	'000 KM	udio
Država Bosna i Hercegovina	51.351	100%
Ukupno	51.351	100%

28. POTENCIJALNE I PREUZETE FINANSIJSKE OBAVEZE

Sljedeća tabela pokazuje potencijalne i preuzete finansijske obaveze koje je Agencija imala na kraju perioda:

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Platežne garancije	28.974	10.221
Avansne garancije	3.687	10.323
Garancije za dobro izvršenje posla	4.606	10.758
Garancije za retencije	606	316
Tenderske garancije	21	84
Ukupno	37.894	31.702

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

29. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA

Naknade Upravi i Upravnom odboru

Naknade Upravi i Upravnom odboru u toku perioda bile su kako slijedi:

	2008.	Period od 5. juna do 31. decembra 2007.
Neto plate	141	71
Porez i doprinosi	92	45
Naknade članovima Upravnog odbora	86	41
Ostala primanja zaposlenih (bruto)	29	35
Ukupno	348	192

30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

30.1 Značajne računovodstvene politike

Detalji o značajnim usvojenim računovodstvenim politikama i metodama, uključujući kriterije za prepoznavanje, osnovu mjerenja i osnovu priznavanja prihoda i rashoda za svaku klasu finansijske imovine, finansijskih obaveza i instrumenata kapitala, su izloženi u Napomeni 3. ovih finansijskih izvještaja.

30.2 Kategorije finansijskih instrumenata

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Finansijska imovina		
Kreditni i potraživanja (uključujući novac i novčane ekvivalente)	60.238	58.195
	60.238	58.195
Finansijske obaveze		
Po amortiziranom trošku	873	585
	873	585

30.3 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom

Agencije nadzire i upravlja finansijskim rizikom koji se odnosi na njene operacije kroz interne izvještaje o riziku, koji analiziraju izloženost prema stepenu i veličini rizika. Ovi rizici uključuju tržišni rizik (uključujući valutni rizik i rizik kamatne stope), kreditni rizik, rizik likvidnosti i rizik novčanog toka kamatne stope.

30.4 Tržišni rizik

Aktivnosti Agencije su primarno izložene finansijskom riziku promjene kursa strane valute i kamatne stope (vidi dole).

Izloženost tržišnom riziku se dopunjava analizom osjetljivosti. Nije bilo promjena u izloženosti Agencije tržišnom riziku ili načinu na koji se upravlja i mjeri rizik.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

30.5 Upravljanje valutnim rizikom

Agencija obavlja određene transakcije denominirane u stranim valutama, po osnovu kojih dolazi do izloženosti promjenama kursa stranih valuta. Izloženošću kursu valute se upravlja u okviru odobrenih parametara politika koji koriste terminske ugovore za strane valute.

Knjigovodstvena vrijednost novčanih sredstava, finansijske imovine i obaveza Agencije denominiranih u stranoj valuti na dan izvještavanja je kako slijedi:

	Imovina	Obaveze	Imovina	Obaveze
	31. decembar	31. decembar	31. decembar	31. decembar
	2008.	2008.	2007.	2007.
EUR	11.927	-	14.470	-
USD	2.600	-	2.605	-

Analiza osjetljivosti strane valute

Agencija je izložena riziku po valutama EUR i USD. Budući da je KM fiksno vezana za Euro, Agencija nije izložena promjenama kursa Eura.

Slijedeća tabela detaljno prikazuje osjetljivost Agencije na 10%-tno povećanje i smanjenje u poređenju sa USD. 10% je stopa osjetljivosti koja se koristi pri internom izvještavanju ključnom osoblju Uprave o riziku strane valute i predstavlja procjenu Uprave o razumno mogućim promjenama kurseva stranih valuta. Analiza se vrši samo za potraživanja i obaveze nominirane u stranoj valuti i predstavlja usklađenje njihove vrijednosti na kraju perioda za promjenu kursa od 10%. Analiza osjetljivosti uključuje eksterne zajmove koji su denominirani u valuti različitoj od valute zajmodavca ili zajmoprimca. Pozitivan iznos niže ukazuje na povećanje dobiti ili kapitala kada KM u odnosu na relevantnu valutu jača za 10%. Za 10% slabljenja KM u odnosu na relevantnu valutu, efekat bi bio isti, ali u negativnom iznosu.

	Efekti promjene kursa USD	
	2008	2007
Dobit / (gubitak)	360	347

30.6 Upravljanje kamatnim rizikom

Agencija nije izložena kamatnom riziku jer ne plasira kredite niti posuđuje sredstva po promjenjivim kamatnim stopama.

30.7 Upravljanje kreditnim rizikom

Agencija je izložena kreditnom riziku, koji predstavlja rizik nemogućnosti druge strane da podmiri iznose obaveza u cijelosti po dospjeću. Agencija razvrstava kreditni rizik utvrđujući limite za iznos prihvaćenog rizika koji očekuje da će nastati u vezi sa jednim zajmoprimcem i skupinom zajmoprimaca, te u pojedinim privrednim granama. Agencija redovno prati navedene rizike i preispituje ih godišnje ili više puta u toku godine.

Agencija upravlja kreditnim rizikom redovnom analizom postojećih i potencijalnih zajmoprimaca da otplate svoje obaveze po glavnica i kamata i promjenom kreditnih limita po potrebi. Pored toga, svojom izloženošću kreditnom riziku djelimično upravlja i pribavljanjem kolaterala, te korporativnih i ličnih garancija (jemstava).

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

30.7 Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Obaveze za produžetak kredita

Glavna svrha obaveza za produžetak kredita jeste osiguravanje fondova dostupnim klijentima na njihov zahtjev. Obaveze za produžetak kredita predstavljaju neiskorišteni, a odobreni dio kredita u formi pozajmica, garancija, faktoringa ili polisa osiguranja. Obaveze za produžetak kredita izdate od strane Agencije predstavljaju odobrene kredite, izdate garancije ili police osiguranja, i avanse faktoringa plaćene klijentima. Obaveze za produžetak kredita izdate od strane Agencije koje zavise od specifičnih kreditnih standarda klijenta (uključujući uslov da se klijentova likvidnost ne pogorša) su opozive obaveze.

Dati krediti i avansi klijentima

	Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost	Imovina čija vrijednost nije umanjenja	Imovina čija je vrijednost umanjenja	Gubici od umanjenja	Ukupna neto knjigovodstvena vrijednost
Na dan 31. decembra 2008.					
Kreditni pravni licima	36.303	15.612	20.691	2.680	33.623
Faktoring	10.835	10.156	679	504	10.331
Ukupno	47.138	25.768	21.370	3.184	43.954
Na dan 31. decembra 2007.					
Kreditni pravni licima	34.717	30.813	3.904	1.846	32.871
Faktoring	6.808	6.037	771	255	6.553
Ukupno	41.525	36.850	4.675	2.101	39.424

Izloženost kreditnom riziku i kolateral

	Izloženost kreditnom riziku			Fer vrijednost kolaterala
	Dati krediti i avansi klijentima	Izdate garancije	Izdate police osiguranja	
Na dan 31. decembra 2008.				
Kreditni pravni licima	33.623	-	-	72.693
Faktoring	10.331	-	-	451
Garancije	-	37.894	-	76.499
Polise osiguranja	-	-	-	-
Ukupno	43.954	37.984	-	149.643
Na dan 31. decembra 2007.				
Kreditni pravni licima	32.871	-	-	78.381
Faktoring	6.553	-	-	62
Garancije	-	31.702	-	75.127
Polise osiguranja	-	-	12.194	-
Ukupno	39.424	31.702	12.194	153.570

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

30.7 Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Fer vrijednost kolaterala

	31. decembar 2008.	31. decembar 2007.
Nekretnine i ostala imovina	143.908	147.641
Garancije	5.284	5.867
Novčani depoziti	451	62
Ukupno	149.643	153.570

Kašnjenja

	Ukupno	Nedos- pjelo	Do 30 dana	31 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 365 dana	Preko 365 dana
Na dan 31. decembra 2008.								
Kreditni pravni licima	36.303	22.363	443	3.545	6.316	743	317	2.576
Factoring	10.835	6.878	625	216	354	881	1.154	727
Ukupno	47.138	29.241	1.068	3.761	6.670	1.624	1.471	3.303
Na dan 31. decembra 2007.								
Kreditni pravni licima	34.717	22.100	7.897	154	153	896	1.687	1.830
Factoring	6.808	4.650	509	322	330	600	99	298
Ukupno	41.525	26.750	8.406	476	483	1.496	1.786	2.128

30.8 Upravljanje rizikom likvidnosti

Rizik likvidnosti, predstavlja moguću izloženost Agencije vezano uz pribavljanje sredstava koja su potrebna Agenciji da bi podmirila svoje preuzete obaveze po finansijskim instrumentima. Agencija je izložena svakodnevnim isplata iznosa na poziv koje podmiruje raspoloživim novčanim sredstvima a koji se sastoje od povlačenja sredstava kredita, garancija i ostalih iznosa na poziv za gotovinske derivate. Agencija ne održava novčane izvore da bi pokrila sve navedene potrebe jer je iz iskustva moguće s velikom pouzdanošću predvidjeti minimalne iznose ponovnog ulaganja dospjelih sredstava. Agencija utvrđuje limite za najniže iznose sredstava koja dospijevaju, a koja su raspoloživa za podmirivanje iznosa plativih na poziv, kao i najniže iznose bankarskih i ostalih kredita za pokriće neočekivanih iznosa sredstava koji se povlače na zahtjev.

Tabele za kamatni rizik i rizik likvidnosti

Slijedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospijeca Agencije za nederivativnu finansijsku imovinu. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijske imovine uključujući i kamate na tu imovinu koje će biti zarađene osim na sredstva za koja Agencija očekuje da će se novčani tok pojaviti u drugom periodu.

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

30.8 Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Tabele za kamatni rizik i rizik likvidnosti (nastavak)

Dospijeće finansijske imovine

	Ponderisana prosječna kamatna stopa %	Do 1 mjesec	2 - 3 mjeseca	4 -12 mjeseci	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2008.							
Bez kamata	-	6.051	59	221	7	-	6.338
Instrumenti po varijabilnoj kamatnoj stopi	6,2	2.842	5.225	35.126	12.568	-	55.761
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	3,2	-	-	-	3.325	-	3.325
UKUPNO		8.893	5.284	35.347	15.900	-	65.424
31. decembar 2007.							
Bez kamata	-	3.456	80	123	7	-	3.656
Instrumenti po varijabilnoj kamatnoj stopi	6,2	21.398	6.187	12.041	12.366	-	51.992
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	4,3	-	2.012	2.660	-	-	4.672
UKUPNO		24.854	8.279	14.824	12.373	-	60.320

Slijedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospijeća Agencije za nederivatne finansijske obaveze. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijskih obaveza na osnovu najranijeg datuma na koji se od Agencije može tražiti da plati.

Dospijeće finansijskih obaveza

	Ponderisana prosječna kamatna stopa %	Do 1 mjesec	2 - 3 mjeseca	4 -12 mjeseci	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2008.							
Bez kamata	-	130	502	241	-	-	873
Instrumenti po varijabilnoj kamatnoj stopi	-	-	-	-	-	-	-
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO		130	502	241	-	-	873
31. decembar 2007.							
Bez kamata	-	125	196	264	-	-	585
Instrumenti po varijabilnoj kamatnoj stopi	-	-	-	-	-	-	-
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO		125	196	264	-	-	585

Napomene uz finansijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM)

---

30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

30.9 Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza određuje se na slijedeći način:

- Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza sa standardnim uslovima i kojima se trguje na aktivnim likvidnim tržištima se određuje referiranjem na kotirane tržišne cijene.
- Fer vrijednost ostalih finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (ne uključujući derivativne instrumente) se određuje u skladu sa generalno prihvaćenim modelima određivanja cijena na osnovu analize diskontiranog novčanog toka korištenjem cijena iz vidljivih postojećih tržišnih transakcija i kvota dilera za slične instrumente.

Uprava smatra da knjigovodstveni iznosi finansijskih sredstava i finansijskih obaveza knjiženih po amortizovanom trošku u finansijskim izvještajima imaju približno istu vrijednost kao njihova fer vrijednost.

31. ODOBRAVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Finansijski izvještaji su odobreni od strane Uprave i potpisani za izdavanje na dan 18. marta 2009. godine.

Lamija Kozarić-Rahman

Direktor

Mirko Dejanović

Zamjenik direktora

Ljiljana Bevanda

Zamjenik direktora